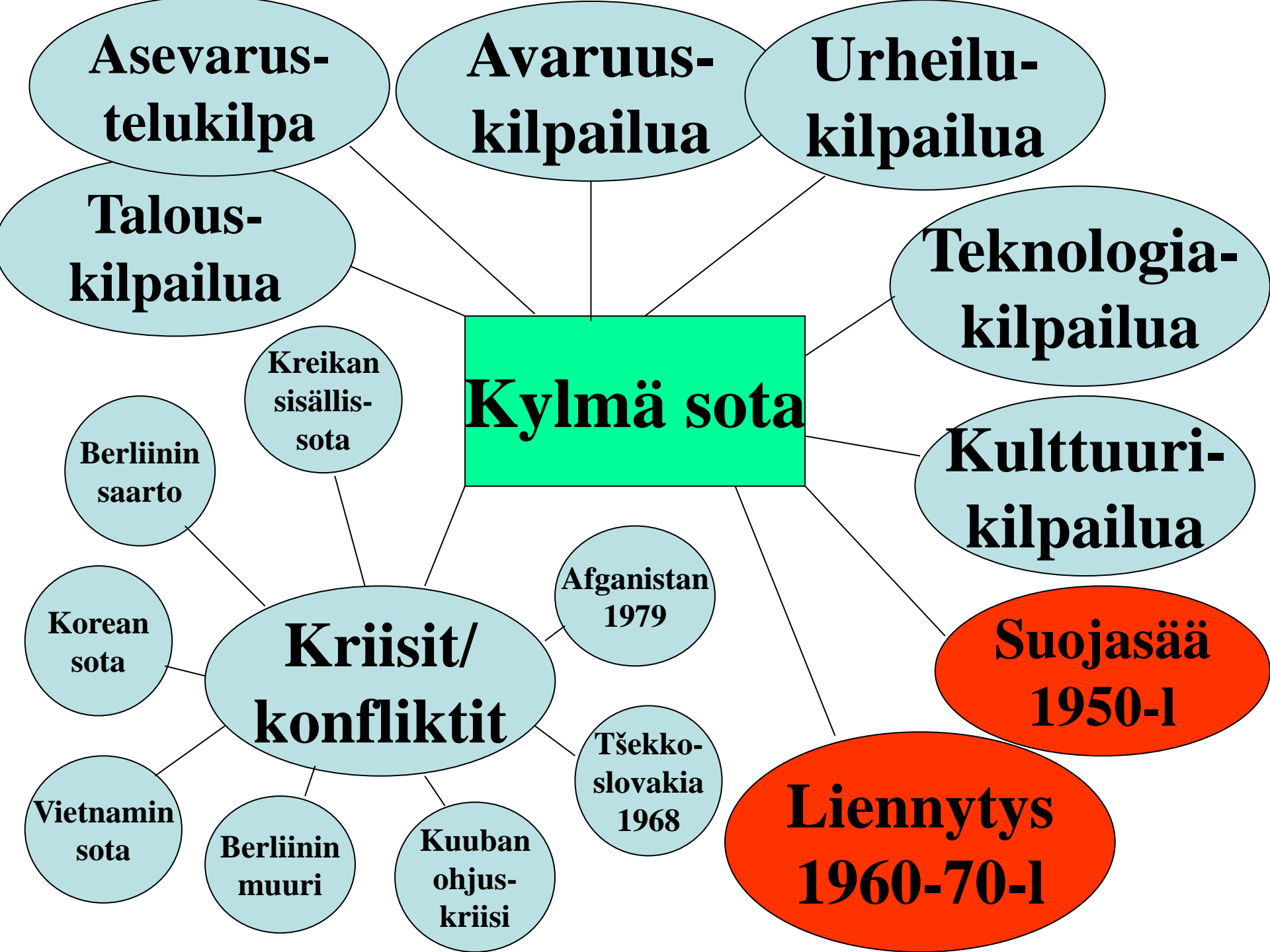

Luku 12

Supervallat sodan kynnyksellä

Oppikirjan sivut 117-121

SAKSAN JAKO

- **Saksa oli keskeisellä paikalla Euroopassa.**
- **Mittavat raaka-ainevarat ja se oli muutenkin taloudellisesti merkittävä.**
- **Saksalla ja Berliinillä oli symbolista merkitystä.**

SAKSAN JAKO

- **1945 Saksan jako neljään vyöhykkeeseen (NL, USA, I-B, Ranska)**
- **1948 Länsi-vyöhykkeiden yhdistäminen** (perustuslaki ja yhteinen valuutta)
 - Itävyöhyke seurasi perässä
- **1948-1949 Berliinin saarto**
 - dokumentti2

Saksan ja Itävallan jako miehitysvyöhykkeisiin

Tehtävä 2. a) Miksi Neuvostoliitto saartoi Berliinin vuonna 1948?

- Protesti läntisten miehitysvyöhykkeiden taloudelliselle yhdistymiselle (valuuttaudistus).**
- Stalinin yritys pysäyttää läntisten miehitysvyöhykkeiden sitominen länsivaltoihin.**

Tehtävä 2. b) Perustelee väite: Berliinin saarto vaikutti merkittävästi Saksaan ja kylmään sotaan.

1. Johti erillisten Saksojen syntyyn.

2. Syntyi Nato.

3. Länsi-Saksan ja länsivaltojen taloudellinen ja sotilaallinen liitto.

(Hiili- ja teräsyhteisö 1951, Naton jäsenyys 1955 → EU myöh.).

→ **Jännitteitä supervaltojen välillä.**

SAKSAN JAKO

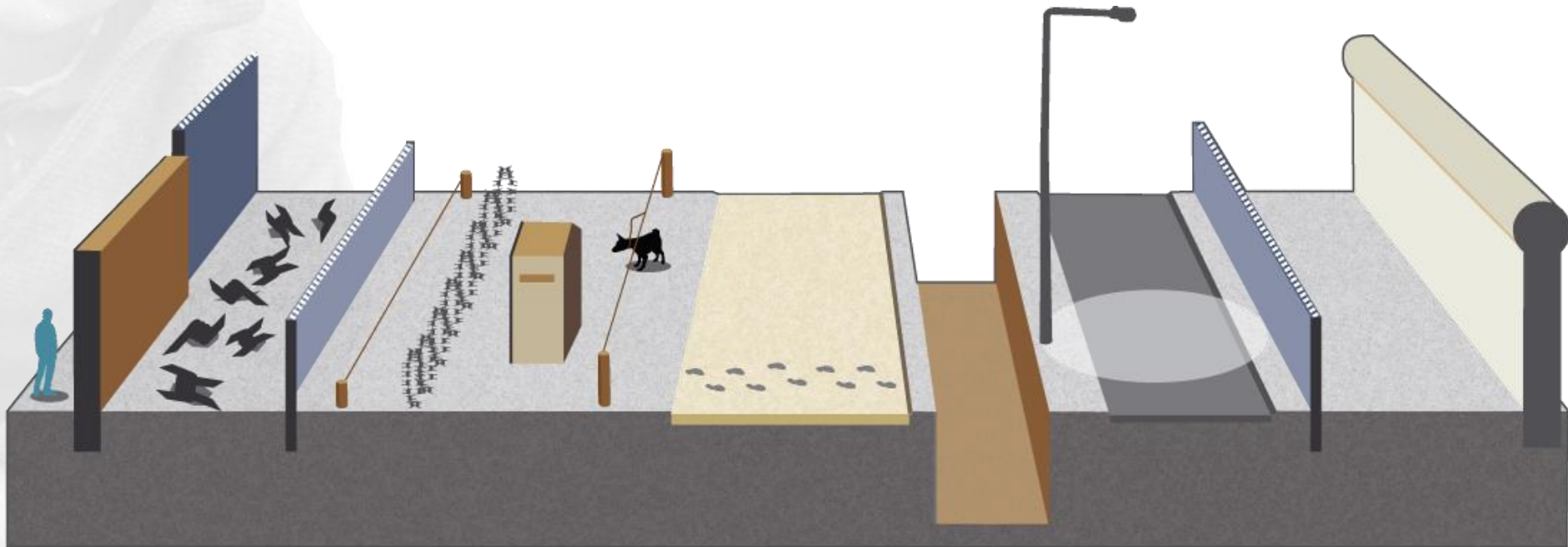
- **1950-I BRD (Länsi-Saksa) ja DDR (Itä-Saksa) virallisesti**
 - 1952 L-Saksasta lännen liittolainen ja miehitys lopetetaan
 - 1954 I-Saksasta suvereeni valtio
- **1955 BRD NATO:n ja DDR Varsovan liiton jäseniksi**

Tehtävä 3. Tiivistä Berliinin muurin rakentamisen syyt ja seuraukset muutamaa virkkeeseen.

- 1. Koulutetun väestön pako Itä-Berliinistä Länsi-Berliinin. Pelko talouden romahtamisesta.**
- 2. Hruštšov oli vaatinut Berliinin erillisaseman lopettamista ja Kennedy oli vannonut puolustavansa Berliiniä.**
- 3. Kumpikaan osapuoli ei halunnut sota Berliinin vuoksi, mutta ei voitu antaa toiselle periksi.**
- 4. Muuri oli sopiva kompromissi.**
- 5. Yhdysvallat käytti muuria oman propagandansa levittämiseen.**
 - Lännessä nähtynä muuri oli esimerkki sosialismiin kuuluvasta pakkovallasta ja ihmisoikeuksien rajoittamisesta, idässä muurin selitettiin olevan ”antifasistinen suojavalli”.**

Berliinin muuri

Lännestä nähtynä muuri oli esimerkki sosialismiin kuuluvasta pakkovallostasta ja ihmisoikeuksien rajoittamisesta, idässä muurin selitettiin olevan ”antifasistinen suojavalli”.

SAKSAN JAKO

- **1961 Berliinin muuri – pako idästä länteen**
 - **1963 Kennedy vierailee L-Berliinissä**
 - [Ich bin auch...](#) (06.05)
 - **Lännen tuki Berliinille!**
- **1972 Saksat tunnustavat toisensa, Berliinin asema tunnustetaan**
- **1989 Berliinin muuri murtuu**
 - [Ronald Reagan youtube](#) (n. 1 min.)
- **1990 Saksa yhdistyy – Berliinistä pääkaupunki**

MISSILE CRISIS 1962

16 November, Onslow Bay NC. Largest exercise since WWII, US rehearses for Cuban invasion

24 October, 16 ships return, 2 alter course, 'Bucharest' makes it safely to Havana

9 November, all Missiles leave Cuba

US Blockade declared 20 October 1962

September 1962, 19 vessels leave the Black Sea, bound for Cuba

US Navy/Air Bases

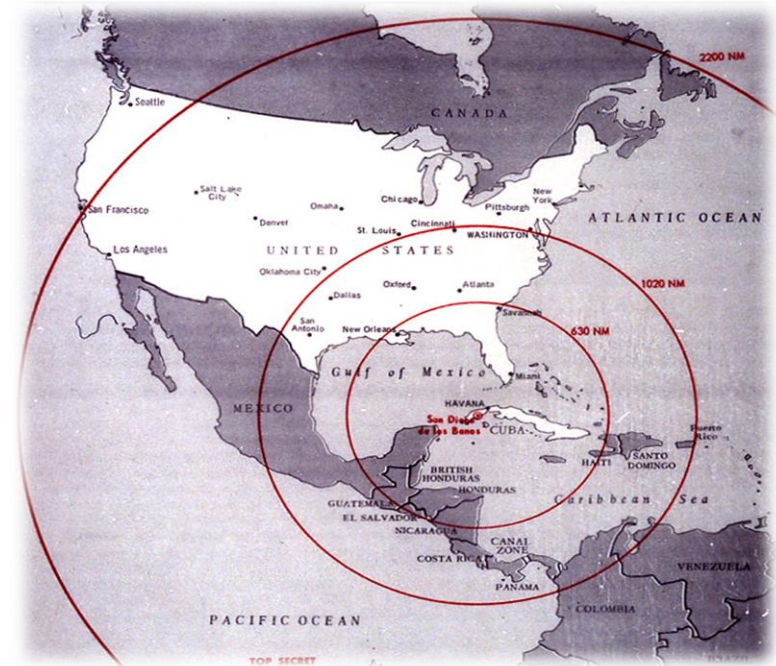
- 1 ⚓ Guantanamo Bay
- 2 ⚓ Key West
- 3 ⚓ Homestead

Soviet Missile Bases

- 1 San Cristobal
- 2 Guanajay
- 3 Saqua la Grande
- 4 Remedios
- 5 Santa Clara

KUUBAN KRIISI 1962

- NL oli tuomassa ydinohjuksia kommunistiseen Kuubaan
- USA uhkasi iskeä laivueen kimppuun
→ Vaarana täysimittainen ydinsota
- NL perääntyi. Suurvaltojen johtajien välille puhelinyhteys, ”kuuma linja”

Länsi

- **Markkinatalouden tukeminen oli osa kommunismin patoamista.**
- **Markkinataloutta tuettiin ja elvytettiin vapauttamalla kauppaa ja valuutta-markkinoita järjestöjen ja sopimusten kautta.**
 - Marshall-apu, GATT (> WTO)
 - IMF, Maailmanpankki
 - Länsi-Euroopan taloudellinen integraatio (EEC, Efta > EU)

Talous

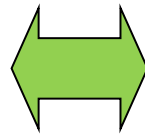
Itä

- **Kansandemokratioiden taloudet sosialisoitiin ja tehtiin riippuvaisiksi Neuvostoliitosta.**
- **Neuvostoliitto johti sosialististen maiden välistä taloudellista työnjakoa.**

Kulttuuri ja viihde

Yhdysvallat

- 1960-luvulta lähtien kulttuurisota kääntyi lännen voitoksi
 - tavarakulttuuri, farkut, Coca-Cola, autot, pop ja rock, televisioviihde ja elokuvat

Neuvostoliitto

- NL:n halu esiintyä Euroopan älyllisenä perillisenä hävisi lännen massakulttuurille
 - elokuva, teatteri, tanssi, kuvataide, klassinen musiikki, kirjallisuus

Urheilu

- Pyrkimys osoittaa ”oman puolen” ylivertaisuus
- Urheilun politisoituminen
- olympiakisoista merkittäviä propaganda-areenoja
 - Moskovan kisoja 1980 boikotoi Yhdysvaltojen johdolla 47 maata
 - Los Angelesin kisoja 1984 boikotoi Neuvostoliiton johdolla 47 maata
 - urheilijat sotilaita symbolisessa taistelussa

8 mitalia: 3 kultaa, 1 hopeaa , 4 pronssia. Mitalitilastossa Suomi sijoittui 12. sijalle.
12 mitalia: 4 kultaa, 2 hopeaa , 6 pronssia. Mitalitilastossa Suomi sijoittui 15. sijalle.

- Itäblokissa keskitetty valtiojohtoinen järjestelmä menestyksen saavuttamiseksi
 - Urheiluseuroilla oli tiiviit kytkenät armeijaan ja militarismiin, esim. valmennusmetodit ja työpaikat
 - Valmennusjärjestelmät ja doping.
 - esim. jääkiekon ”Punakone” Neuvostoliitossa
- Pätkiä peleistä löytyy esim. Youtubesta [Punakone](#)

Tiede ja teknologia

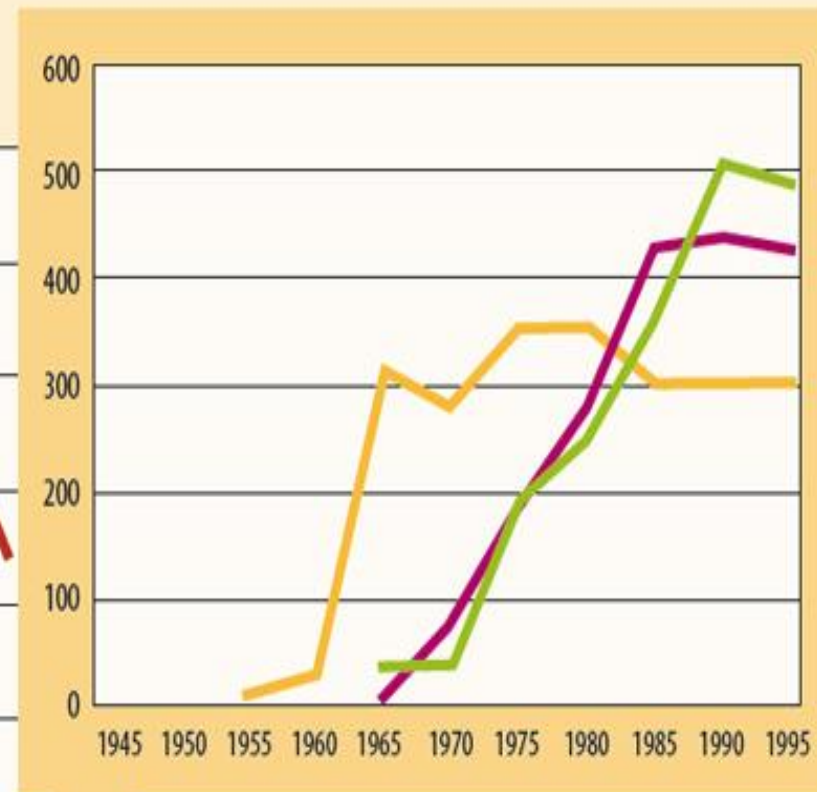
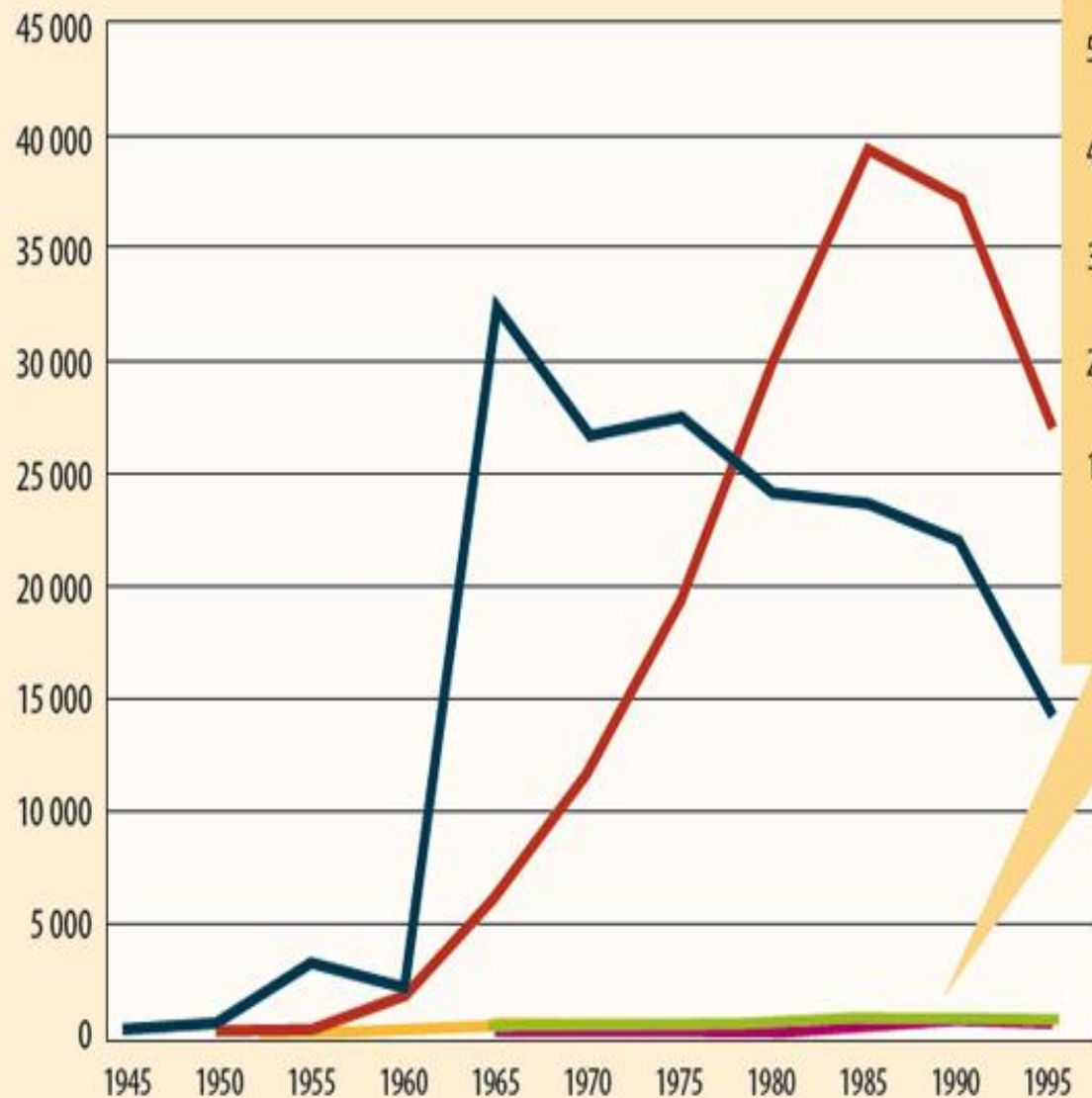
Kylmän sodan aikana

- Kilpailu avaruuden valloittamisesta edisti avaruusteknologiaa.
- Asevarustelun aiheuttama aseiden kehitys edisti muuta teknologiaa.
- Monet ilmailun, elektroniikan yms. sovellukset on kehitetty ensin asevoimien käyttöön ennen siviilikäyttöä.

Kylmän sodan päätyttyä

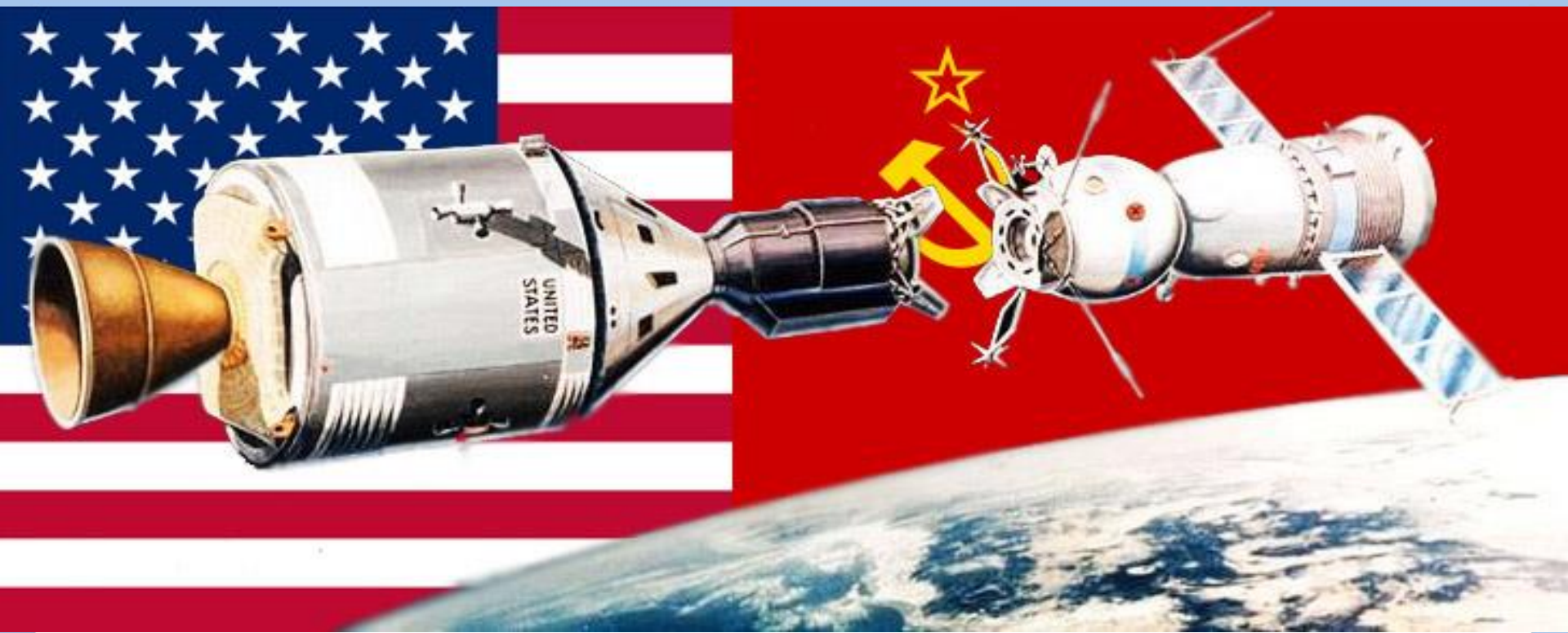
- Esim. elektroniikassa siviilisovellusten teknologia on kehittynyt nopeammin kuin asetekniikka.
- Julkisen sektorin rahoitus tutkimukselle ja teknologiakehitykselle on kasvanut.
 - Sotilaselektroniikan tuotantolinjoja on ajettu alas.

Ydinaseiden määrä 1945–1995

- USA
- NL/Venäjä
- Iso-Britannia
- Ranska
- Kiina

Neuvostoliitto saavutti Yhdysvallat ydinaseiden määrässä 1970-luvulla. Tämä osaltaan mahdollisti liennytyksen ja aserajoitusneuvottelujen käynnistymisen.

Kylmän sodan aikana kilpailu avaruuden valloittamisesta edisti avaruusteknologiaa.

1969

1957

1961

Avaruuden valloitus